

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO dla klas IV-VIII w roku szkolnym 2019/2020

Przedmiotowy system oceniania z języka polskiego jest zgodny z:

- Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych. Na podstawie art. 44zb ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2018 r. poz. 1457, 1560, 1669 i 2245),
- Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 lipca 2018 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej,
- Statutem szkoły, WSO Szkoły Podstawowej nr 14 im. Stefana Jaracza w Tarnowie.

Przedmiotowy system oceniania z języka polskiego określa:

- formy sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów,
- kryteria oceniania poszczególnych form,
- wymagania na ocenę dla poszczególnych klas,
- wymagania na ocenę celującą,
- warunki ubiegania się o ocenę wyższą niż proponowana przez nauczyciela.

W pozostałych kwestiach związanych z ocenianiem, klasyfikowaniem i promowaniem przedmiotowy system oceniania z języka polskiego realizuje założenia WSO Szkoły Podstawowej nr 14.

Ocenianie osiągnięć uczniów z języka polskiego - postanowienia ogólne (dla wszystkich klas)

I Uczeń będzie oceniany z języka polskiego za:

- Technikę czytania.
- Dłuższe, samodzielne wypowiedzi ustne na zadany temat – odpowiedź bieżąca.
- Zadania klasowe, sprawdziany wiadomości.
- Znajomość treści przeczytanych lektur w formie ustnej lub pisemnej.
- Sprawdziany rozumienia czytanego tekstu.
- Dyktanda.
- Przygotowane i wygłaszane referaty.
- Różnego typu wypracowania pisemne.
- Zadania domowe.
- Samodzielne redagowanie notatki z lekcji.
- Prowadzenie zeszytu przedmiotowego.
- Praca na lekcji.
- Projekty.
- Inscenizowanie fragmentów dramatu, recytacja tekstów kultury.
- Zainteresowania polonistyczne, m.in.:
 - czytanie książek spoza zalecanego kanonu lektur,
 - znajomość aktualnych wydarzeń z życia kulturalnego,
 - udział w różnego typu konkursach.

II Ustala się następującą hierarchię ocen:

- I kategoria (oceny najbardziej znaczące i tym samym obowiązkowe do zaliczenia):
 - zadania klasowe i sprawdziany podsumowujące poszczególne działy nauczania, zarówno z kształcenia literackiego i kulturowego, jak i z nauki o języku,
 - znajomość obowiązkowych lektur,
 - umiejętność redagowania omawianych form wypowiedzi (prace pisane).
- II kategoria (oceny bieżące, ocenia się tu systematyczność pracy ucznia):
 - odpowiedź bieżąca,
 - rozumienie czytanego tekstu,
 - dyktanda,
 - zadania domowe,
 - notatki z lekcji,
 - zeszyt przedmiotowy,
 - aktywność na lekcji,
 - technika czytania,
 - zadane inscenizacje, recytacje,
 - projekty.
- III kategoria (oceny nieobowiązkowe, ale świadczące o zainteresowaniu ucznia przedmiotem - nie zastąpią ocen z I i II kategorii, ale pomogą nauczycielowi w pozytywnej ocenie ucznia):
 - referaty,
 - zainteresowania polonistyczne.

III Wymagania na ocenę z poszczególnych form sprawdzania wiedzy:

Ad 1) Technika czytania:

- ocena dopuszczająca – uczeń czyta w miarę płynnie, przekręca czytane wyrazy, nie przestrzega znaków przestankowych;
- ocena dostateczna – uczeń czyta płynnie, przekręca trudniejsze wyrazy, na ogół przestrzega odpowiedniej intonacji przy interpunkcji;
- ocena dobra – czyta płynnie (ale zdarza się mu przekręcić wyraz trudny lub zająknąć) ze zrozumieniem; poprawnie pod względem artykulacyjnym, właściwie przestankuje;
- ocena bardzo dobra – czyta płynnie, ze zrozumieniem, poprawnie pod względem artykulacyjnym, właściwie przestankuje, stosuje logiczną intonację zgodną z intonacją utworu;
- ocena celująca – czyta płynnie, ze zrozumieniem, poprawnie pod względem artykulacyjnym; właściwie przestankuje, stosuje logiczną intonację utworu, moduluje głos.

Powyższe kryteria nie dotyczą uczniów z wadami wymowy ani z dysleksją, których nie ocenia się za czytanie.

Ad 2) Ocena wypowiedzi ustnej (bieżącej):

Przy ocenie wypowiedzi ustnej będą brane pod uwagę następujące kryteria:

- zgodność z tematem, zakres wiedzy, poprawność merytoryczna (brak błędów rzeczowych),
- kompozycja wypowiedzi, trójdzielność – wstęp, rozwinięcie, zakończenie,

- styl wypowiedzi, spójność i poprawność językowa, bogactwo słownictwa, konstrukcja zdań.

* Ocena dopuszczająca: splotona, niepełna odpowiedź; wymagana jest znajomość ponad połowy wiadomości i umiejętności określonych przez nauczyciela; język komunikatywny; dopuszcza się: nieporadne konstrukcje zdaniowe, brak spójności, chaotyczność, błędy językowe, ubogie słownictwo.

* Ocena dostateczna: uczeń posiada podstawowe wiadomości; odtwarza wiedzę, mogą wystąpić uproszczenia interpretacyjne, zakłócenia w kompozycji i spójności wypowiedzi; dopuszczalne są błędy stylistyczne i gramatyczne.

* Ocena dobra: wypowiedź samodzielna, ale jeszcze nie w pełni opanowane wymagania realizowanego programu nauczania; nie wymaga się wyczerpania zagadnienia; dopuszczalne są nieliczne, drugorzędne błędy merytoryczne i językowe; styl poprawny.

* Ocena bardzo dobra: pełna i bezbłędna odpowiedź; planowa i spójna kompozycja; samodzielne argumentowanie, wnioskowanie i ocenianie; włączanie cytatów; styl swobodny, bogate słownictwo, wysoka sprawność językowa; brak błędów językowych.

* Ocena celująca: wypowiedź wskazuje na szczególne zainteresowanie przedmiotem; dojrzała wypowiedź, przemyślana forma; uczeń wykazuje się szczególną erudycją.

Ad 3, 4, 5, 13) Ocena sprawdzianów testowych oraz prezentacji projektów:

0% - 30% pkt. - niedostateczny

31% - 50% pkt. - dopuszczający

51% - 69% pkt. - dostateczny

70% - 87% pkt. - dobry

88% - 98% pkt. - bardzo dobry

99%- 100% pkt. – celujący

• Uczeń ma prawo:

- dwa razy w semestrze zgłosić nieprzygotowanie do zajęć i brak zadania bez żadnych sankcji,
- poprawy oceny z większej partii materiału (działu) w terminie i formie ustalonym z nauczycielem, lecz terminie nie dłuższym niż dwa tygodnie (zgodnie z WSO).

Nauczyciel ma prawo żądać poprawy oceny przez ucznia!

Ad 3, 8, 9) Wypracowanie pisemne (klasowe lub domowe) będzie oceniane wg następujących kryteriów:

1. Realizacja tematu wypowiedzi:

* wypowiedź jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu,

* w wypowiedzi ujęte zostały wszystkie kluczowe elementy tematu, np. czy uczeń w odpowiedni sposób odwołał się do lektury wskazanej w poleceniu,

* wypowiedź jest w całości na temat.

Uwaga: jeżeli za wypowiedź przyznano 0 pkt w kryterium „Realizacja tematu” wypowiedzi, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się 0 pkt.

2. Elementy twórcze / Elementy retoryczne

Elementy twórcze - wypowiedź o charakterze twórczym (np. opowiadanie)

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, nauczyciel będzie rozważał m.in., czy:

- * narracja w opowiadaniu jest konsekwentnie prowadzona,
- * wydarzenia są logicznie ułożone,
- * fabuła jest urozmaicona, np. czy zawiera elementy typowe dla opowiadania, takie jak zwroty akcji, dialog, puenta,
- * lektura wskazana w poleceniu została wykorzystana pobieżnie, czy w sposób ciekawy i twórczy.

Elementy retoryczne- wypowiedź o charakterze argumentacyjnym (np. rozprawka)

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, nauczyciel będzie rozważał m.in., czy:

- * argumentacja w pracy jest wnikliwa,
- * argumenty są poparte właściwymi przykładami,
- * argumenty są przedstawione w sposób uporządkowany, np. są przedstawione od najbardziej do najmniej ważnego albo są zapisane w porządku argument – kontrargument.

3. Kompetencje literackie i kulturowe

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, polonista będzie rozważał m.in., czy:

- * uczeń wykorzystał znajomość lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu (a także innych tekstów – jeżeli polecenie tego wymagało) w sposób funkcjonalny, tzn. np. czy przywołał w pracy takie wydarzenia albo omówił takie wątki, które istotnie wspierają jego tok rozumowania albo dobrze ilustrują to, o czym pisze
- * uczeń, pisząc np. o wydarzeniach z danej lektury, nie popełnił błędów, np. nie pomylił imion postaci, nie przypisał postaciom cech, których nie posiadają, bądź nie wymyślił wydarzeń, których w lekturze nie ma.

4. Kompozycja tekstu

- * kompozycja wypowiedzi jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu, np. czy rozprawka zawiera wstęp, rozwinięcie i zakończenie, a list – zwrot do adresata, wstęp, rozwinięcie, zakończenie i zwrot pożegnalny,
- * wypowiedź jest spójna, tzn. czy jest napisana w taki sposób, że łatwo się ją czyta dzięki np. jasnym powiązaniom wewnątrz zdań oraz między zdaniami i akapitami tekstu
- * wypowiedź jest logiczna, tzn. czy jest zbiorem uporządkowanych myśli,
- * wypowiedź jest podzielona na odpowiednio wyodrębnione graficznie akapity, z których każdy stanowi logicznie zorganizowaną, zwartą całość.

5. Styl

- * styl wypowiedzi jest odpowiedni do jej treści i formy, tzn. np. czy uczeń nie napisał rozprawki, stosując słownictwo charakterystyczne dla stylu potocznego w odmianie mówionej
- * styl wypowiedzi jest jednolity, tzn. czy uczeń konsekwentnie posługuje się jednym, wybranym stylem, a jeżeli miesza różne style w wypowiedzi – to czy jest to uzasadnione (czy czemuś to służy).

6. Język

Oceniając wypowiedź ucznia w tym kryterium, nauczyciel będzie rozważał m.in.:

- * czy uczeń poprawnie użył w wypowiedzi różnych rodzajów zdań i bogatej leksyki (np. frazeologizmów, wyrazów rzadziej używanych w języku polskim), czy też ograniczył się do najprostszycy środków językowych,

* czy środki językowe, których użył uczeń, pozwalają mu zrealizować temat w sposób swobodny i precyzyjny, czy też pobieżny, sprawiający trudność w zrozumieniu tekstu. W ocenie polonista uwzględni również liczbę wszystkich błędów językowych, które uczeń popełnił w wypowiedzi.

7. *Ortografia*

2 pkt: nie więcej niż 1 błąd ortograficzny.

1 pkt : 2–3 błędy ortograficzne.

0 pkt: 4 lub więcej błędów ortograficznych.

8. *Interpunkcja*

1 pkt : nie więcej niż 5 błędów interpunkcyjnych.

0 pkt: 6 lub więcej błędów interpunkcyjnych.

Uwagi dodatkowe

1. Jeżeli wypowiedź w całości jest nie na temat, polonista oceni ją na ocenę niedostateczną.

2. Jeżeli w wypowiedzi uczeń w ogóle nie odwołał się do treści lektury obowiązkowej wskazanej w poleceniu, za całą wypowiedź uczeń uzyska ocenę niedostateczną.

3. Jeżeli wypowiedź jest nieczytelna, nauczyciel oceni pracę na ocenę niedostateczną.

4. Jeżeli wypowiedź nie zawiera w ogóle rozwinięcia (np. uczeń napisał tylko wstęp), uczący przyzna 0 pkt w każdym kryterium.

5. Jeżeli wypowiedź zawiera 180 słów lub mniej, jest oceniana wyłącznie w kryteriach: realizacji tematu wypowiedzi, elementów twórczych/ elementów retorycznych oraz kompetencji literackich i kulturowych. W pozostałych kryteriach uczący przyzna 0 punktów.

6. Jeżeli wypowiedź jest napisana niesamodzielnie, np. zawiera fragmenty odtworzone z podręcznika, zadania zawartego w arkuszu egzaminacyjnym lub innego źródła, w tym internetowego lub jest przepisana od innego ucznia, praca oceniona zostaje na ocenę niedostateczną, z adnotacją w zachowaniu o oszustwie.

7. W ocenie poprawności językowej **nie bierze się pod uwagę błędów ortograficznych w wypowiedziach uczniów posiadających opinię z PPP z orzeczoną dysortografią.**

8. Zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem. W przypadku takich wypowiedzi zostanie podjęta indywidualna decyzja dotycząca danej pracy, np. nie zostaną przyznane punkty za styl i język lub cała wypowiedź nie będzie podlegała ocenie.

* Ocena dopuszczająca: wypracowanie około 50% na temat. Zawiera nieliczne błędy rzeczowe, poważne uchybienia kompozycyjne. Brak samodzielności sądu, fragmentaryczna argumentacja.

* Ocena dostateczna: temat zrozumiany wyjściowo, rozwinięty niewyczerpująco; błędy rzeczowe nie wpływają na ogólne ujęcie tematu, stosunek do rozwiniętego tematu bierny, bez samodzielnych wniosków i spostrzeżeń; zasób słownictwa niezbyt bogaty, forma wypracowania dość poprawna, strona zewnętrzna niezbyt estetyczna.

* Ocena dobra: temat zrozumiano właściwie, wyczerpano częściowo; niezbyt bogata treść; brak błędów rzeczowych; wnioskowanie logiczne; układ treści jasny, logiczny; dość bogaty zasób słownictwa; forma w miarę poprawna, wygląd pracy nie budzi zastrzeżeń.

* Ocena bardzo dobra: temat został zrozumiany właściwie i wyczerpująco rozwinięty (bogactwo treści); umiejętnie wykorzystane posiadane wiadomości; bogate słownictwo, widoczna jest umiejętność wyprowadzania logicznych wniosków i samodzielnych sądów; poprawna kompozycja pracy, w treści nie ma błędów rzeczowych, a praca cechuje się spójnością; oryginalność ujęcia tematu, estetyczny wygląd pracy.

* Ocena celująca: wymagania jak na ocenę bardzo dobrą oraz oryginalność ujęcia tematu, samodzielność, wszechstronna, bogata erudycja polonistyczna.

Ad 6) Ocena dyktanda:

Dla klas VII-VIII

Błędy ortograficzne pierwszego rzędu (ó-u, ż-rz, ch-h, pisownia wielkiej i małej litery, pisownia „nie”) – 1 błąd.

Błędy ortograficzne drugorzędne – 0,5.

Błędy interpunkcyjne – 0,25.

Po zsumowaniu błędów uczeń otrzyma ocenę:

6 - praca bezbłędna

5 – jeżeli popełni 1 błąd

4 – jeżeli popełni 2 błędy

3 – jeżeli popełni 3 błędy

2 – jeżeli popełni 4 błędy

1 – jeżeli popełni więcej niż 4 błędy.

Dla klas IV-VI

6 - praca bezbłędna

5- jeżeli popełni 1 błąd

4- jeżeli popełni 2-3 błędy

3- jeżeli popełni 4-5 błędów

2- jeżeli popełni 6 błędów

1- jeżeli popełni więcej niż 6 błędów.

Ad 7) Ocena referatów:

Przy ocenie będzie brane pod uwagę:

- plan referatu i stopień realizacji tematu,
- prezentacja treści, zaciekawienie słuchaczy, ilustrowanie wypowiedzi,
- bibliografia.

Ad 10 i 11) Notatki z lekcji i prowadzenie zeszytu przedmiotowego:

Przy ocenie będzie brana pod uwagę ich systematyczność, pomysłowość, staranność.

Ad 12) Praca na lekcji:

Uczeń w trakcie zajęć nagrodzony jest „+” - za 3 krótsze lub 1 dłuższą trafną i poprawną językowo/stylistycznie wypowiedź na zadany temat lub ukarany „-” za brak

wypowiedzi na bieżący temat i tym samym pracy na lekcji (nie karzemy uczniów za nietrafną lub niepoprawną wypowiedź na bieżący/nieutralony temat)

- ++++ bardzo dobry
- +++ - dobry
- ++ - dostateczny
- + - dopuszczający
- - - niedostateczny

Ad 14) Inscenizowanie fragmentów dramatu, recytacja tekstów kultury:

Inscenizacje z reguły ocenia się w skali punktowej ustalonej w zależności od założonych form i celów działań; stosuje się tu schemat punktowania jak przy testach i projektach. Recytację natomiast wg następujących kryteriów:

- * ocena dopuszczająca – uczeń opanował pamięciowo więcej niż 50% tekstu, nie wykazał się odpowiednią dykcją, interpretacją czy kulturą żywego słowa,
- * ocena dostateczna – uczeń popełnił więcej niż 2 błędy w znajomości tekstu, nie wykazał się odpowiednią dykcją, interpretacją czy kulturą żywego słowa,
- * ocena dobra - uczeń poprawnie wygłosił tekst, lecz nie podjął prób interpretacji,
- * ocena bardzo dobra – uczeń bardzo dobrze zna tekst; wykazuje się dykcją, kulturą słowa; podejmuje próbę interpretacji, stosując odpowiednie tempo, intonację, natężenie dźwięku,
- * ocena celująca – uczeń bardzo dobrze zna tekst; wykazuje się świetną dykcją i kulturą słowa; trafnie interpretuje tekst, stosując odpowiednie tempo, intonację, natężenie dźwięku, środki pozawerbalne.

Ad 15) Zainteresowania polonistyczne:

Osiągnięcia ucznia z tej kategorii nie powinny być ocenione niżej niż na ocenę dobrą. Są częścią składową wymagań na ocenę celującą.

IV Wymagania na ocenę celującą:

Uczeń otrzyma ocenę celującą, gdy:

- opanował materiał przewidziany w podstawie programowej i programie nauczania na najwyższą ocenę (celujący),
- jego wiedza z przedmiotu znacznie wykracza poza podstawę programową i jest powiązana ze sobą w systematyczny układ,
- rozumie uogólnienia i związki między nauczanymi treściami, potrafi je wyjaśniać bez jakiegokolwiek ingerencji nauczyciela,
- samodzielnie i sprawnie posługuje się wiedzą dla celów teoretycznych i praktycznych, posiada umiejętność rozwiązywania problemów w twórczy sposób,
- wyróżnia się poprawnym stylem i językiem wypowiedzi, swobodą w posługiwaniu się terminologią naukową, wysokim stopniem kondensacji wypowiedzi,
- proponuje oryginalne rozwiązania świadczące o zainteresowaniach przedmiotem,
- rozwija swe zainteresowania i uzdolnienia przez samodoskonalenie i samokształcenie,
- bierze udział w konkursach przedmiotowych i osiąga wymieralne sukcesy,

- uczestniczy w konkursach różnego szczebla rozwijających umiejętności polonistyczne (literackie, recytatorskie, teatralne, poetyckie, językowe),
- jest twórcą: podejmuje, np. próby pisarskie, uczestniczy w spotkaniach młodych twórców, pracuje jako redaktor w gazecie szkolnej, klasowej, przygotowuje szkolne i pozaszkolne uroczystości,
- odnosi sukcesy w pozaszkolnych formach aktywności związanych z danymi zajęciami edukacyjnymi; jest finalistą bądź laureatem konkursów i olimpiad przedmiotowych i artystycznych na szczeblu co najmniej międzyszkolnym.

Uczeń musi spełniać przynajmniej 90% wymienionych powyżej wymagań.

V Zasady klasyfikowania i promowania z języka polskiego:

Zasady te określone zostały w Statucie SP nr 14. Ocena śródroczna i końcoworoczna nie jest średnią ocen, brane są pod uwagę kategorie ocen.

Uczeń może ubiegać się o ocenę wyższą na semestr lub koniec roku szkolnego wyłącznie na zasadach określonych w Statucie, czyli: „na prośbę ucznia, którego stosunek do obowiązków szkolnych jest szczególnie wyróżniający (systematyczne przygotowanie się do lekcji, brak nawet dopuszczonych regulaminem wewnętrznym nieprzygotowań, przynoszenie zeszytów i niezbędnych pomocy, właściwa praca na lekcjach i zaangażowanie w proces dydaktyczny) nauczyciel powinien umożliwić mu poprawienie oceny poprzez dodatkowe sprawdzenie wiadomości w ciągu ostatniego tygodnia przed klasyfikacyjnym posiedzeniem Rady Pedagogicznej - jego zakres ustala nauczyciel.”

VI Uwagi końcowe:

- „Ocenianie osiągnięć uczniów...” jest częścią Przedmiotowego Systemu Oceniania nauczycieli języka polskiego SP nr 14.
- Dokument ten oparty został o odpowiednie zapisy z: podstawy programowej, Ustawy o Systemie Oświaty i załączonych zmianach oraz rozporządzeniach, Statutu szkoły – Wewnątrzszkolnego Systemu Oceniania.
- Sytuacje i przypadki niewspomniane powyżej rozpatruje się w oparciu o WSO.
- Nauczyciel może ustalić dodatkowe zasady nie stojące w sprzeczności z PSO oraz aktami prawnymi nadrzędnymi, np. dotyczące nieprzygotowań, form zaliczenia poszczególnych treści programowych, itp.

Uczący: mgr B. Augustyn, mgr M. Jarmuła, mgr M. Hachim, mgr M. Kieć, G. Stańczyk, mgr E. Tomasiak